

# Bewoners van de Amsterdamse klokkengieterij aan de Lijnbaansgracht.

samenstelling: Laura Meilink-Hoedemaker



De Amsterdamse gieterij in 1693. Herkomst stadsarchief Amsterdam.

## Het bedrijf

Van 1680 tot 1699 werd de gieterij bestuurd door Mammes respectievelijk Claude Fremy. Van 1699 tot 1704 was het bedrijf in handen van Fremy's weduwe Catharina ten Wege, haar meesterknecht Claes Noorden en haar tweede echtgenoot Jan Albert de Grave. Na het overlijden van Catharina in 1704 werkte Jan Albert de Grave in een maatschap met Claes Noorden tot diens overlijden in 1716. Jan Albert de Grave zette als enige het bedrijf voort tot zijn overlijden in 1729.

## Mammes Fremy

De broers Mammes en Claude Fremy zetten in 1680 na het overlijden van Pieter Hemony de Amsterdamse klokkengieterij voort. Op aanwijzing van het stadsbestuur plaatsten ze het bedrijf over van het Molenpad naar de Lijnbaansgracht. Mammes Fremy overleed in 1682.

## Claude Fremy en Catharina ten Wege

Margareta Magdalena  
Claudius  
Petrus  
Anna Magdalena

Claude Fremy ging in februari 1683 in ondertrouw met Catharina ten Wege. Hij was toen 38 jaar oud en oorspronkelijk afkomstig uit Winterswijk. De bruid was afkomstig uit Boekholt en telde 20 lentes. Op 6 augustus 1687 werd hun dochter Margareta Magdalena gedoopt. Op 13 oktober 1688 volgde de doop van Claudius en op 30 december 1690 werd zoon Petrus gedoopt. In 1692 volgde de doop van Anna Magdalena.

Op 3 januari 1699 werd Claude Fremy begraven. Hij werd daarbij vermeld als klok- en geschutgieter. De weduwe sloot een werkovereenkomst met de meesterknecht Claes Noorden.

## Jan Albert de Grave en Catharina ten Wege

Martha Dorothea  
Martha Dorothea (2)  
Dorothea

Jan Albert de Grave kwam in 1699 in beeld, door zijn huwelijk met Catharina ten Wege, de weduwe van bovengenoemde klokkengieter Claude Fremy. De Grave kwam oorspronkelijk uit Celle, maar woonde al in Amsterdam, was 33 jaar oud en van beroep kanongieter. Hij is dus geboren in 1666. De bruid Catharina woonde als weduwe Fremy in de klokkengieterij aan de Lijnbaansgracht met ten minste vier kinderen Fremy.

Jan Albert de Grave en Catharina ten Wege kregen samen drie kinderen. Martha Dorothea, geboren in 1700 is al in haar eerste levensjaar overleden. In 1701 werd opnieuw een meisje Martha Dorothea geboren. Zij is volwassen geworden en trouwde op haar 20e - haar vader was daarbij getuige. In juli 1703 werd hun derde kind, Dorothea, geboren. In september 1703 werd een kind Fremy begraven. Catharina ten Wege overleed in 1704. Van haar zeven (of misschien wel 9) kinderen waren er toen nog enkele van Fremy en 1 van De Grave in leven.

De Grave richtte een maatschap op met Claes Noorden.

## Jan Albert de Grave en Elisabeth de Jong

Een kind

In 1710 hertrouwde Jan Albert de Grave met Elisabeth de Jong uit Amsterdam. Hij was toen 44 jaar, zij was 30 jaar. Zij overleed in 1711 en liet toen een kind na. Van dat kind heb ik geen doop gevonden. En evenmin een begrafenis.

## Jan Albert de Grave en Margareta Dralle

Anna Elisabeth  
Jan Albert

Dorothea Maria

In 1722 trouwde De Grave voor de derde keer. Hij was toen 55 jaar. Zijn vrouw Anna Margareta Dralle was 34 jaar oud en, net als hij ooit, afkomstig uit Celle. Zij woonde toen al op de Lijnbaansgracht. Uit dit huwelijk werden drie kinderen geboren: Anna Elisabeth (1723), Jan Albert (1726) en Dorothea Maria (1729). Dit kan je een patchwork gezin noemen. Jan Albert de Grave overleed in 1729, 63 jaar oud.

## Claes Noorden en Wybrich Pieters

Claes Noorden was in 1633 geboren [indirecte vermelding]. In augustus 1667 woonde hij in de Cromme Twijnstraat, toen hij trouwde met de 25-jarige Wybrich Pieters, afkomstig uit de Goudsbloemstraat. Hij werkte in de gieterij van François Hemony aan het Molenpad. In oktober 1668 werd hun dochter Grietje gedoopt. Op 26 augustus 1670 volgde de doop van hun zoon Pieter, maar deze is kort daarna begraven. Het gezin woonde toen in de Palmdwarsstraat. Op 3 juli 1672 volgde de doop van Mighiel en op 25 mei 1676 de dochter Seletje. Zij is waarschijnlijk jong overleden want op 8 februari 1678 werd een dochter met bijna dezelfde naam gedoopt: Selia. Na 14 jaar huwelijk werd Wybrich Pieters op 30 september 1681 begraven. Uit dit gezin zouden in 1699 de vader Claes Noorden en de enig overlevende dochter Grietje in de klokkengieterij komen wonen.

## Claes Noorden en Grietje Jans

Maretje  
Wijbrechtje

Nog geen maand na het overlijden van Wybrich Pieters, op 4 oktober 1681, werd de ondertrouw van Claes Noorden met Grietje Jans, een weduwe uit de Goudsbloemgracht, afgekondigd. Noorden woonde toen nog steeds in de Palmdwarsstraat. Noorden kreeg in dit tweede huwelijk weer kinderen: Op 9 oktober 1682 werd dochter Maretje gedoopt. Op 23 februari 1685 volgde dochter Wijbrechtje. Daarna is het een aantal jaren stil, tot het overlijden van Grietje Jans. Zij woonden op de Lijnbaansgracht bij de Palmstraat.

## Grietje Noorden en Johannes Winter

Joan

Dochter Grietje Noorden, (1688) uit het eerste huwelijk van Claes Noorden trouwde in 1699, toen 30 jaar oud, met de 36-jarige Johannes Winter uit de Blomstraat (Goudsbloemstraat?). Grietje was eerder in dat jaar 1699 met haar vader mee ingetrokken in de gieterij aan de Lijnbaansgracht. De bruidegom Johannes Winter trok daarbij in. Zij kregen in 1704 een zoon Joan. Vader Johannes Winter werd op 17 mei 1708 begraven vanuit de gieterij op de Lijnbaansgracht. Op 29 februari 1716 ten slotte werd Claes Noorden begraven; hij was 83 jaar oud. Hij woonde nog steeds "onder de Zaagmolenpoort in de Stadsgieterij" aan de Lijnbaansgracht. Een jaar later maakte zijn dochter Grietje Noorden, weduwe van Jan Winter, en nog steeds woonachtig in de gieterij, haar testament op. Het valt op dat ze weinig naliet aan haar zoon, maar een tante en nichtjes tot erfgenaam benoemde.

## Verantwoording

Deze gegevens zijn gebaseerd op onderzoek in de DTB-registers [Dopen, Begraven en Trouwen] in het stadsarchief van Amsterdam.

Opgezet in 2015. Herschreven juli 2023.